

ผนวกทั่วไป (General)

มาตรฐานและข้อพึงปฏิบัติทางการแพทย์ (Medical Standards and Recommended Practices) ที่กำหนดไว้ในผนวกแนบท้ายประกาศสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เรื่อง มาตรฐานในการออกใบสำคัญแพทย์แต่ละชั้น เป็นแนวทางเบื้องต้นในการตรวจร่างกายให้กับผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ (Applicant) ซึ่งอาจไม่สามารถครอบคลุมรายละเอียดข้อมูลสุขภาพของแต่ละบุคคลอย่างเพียงพอ และจำเป็นที่นายแพทย์ผู้ตรวจ นายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโส หรือนายแพทย์ผู้ตรวจสอบ จะต้องพิจารณาตัดสินใจอย่างดีในการตรวจและประเมินผลความสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจ (Medical Fitness) ของผู้ร้องขอให้เป็นไปตามมาตรฐานสูงสุดทางการแพทย์เพื่อความปลอดภัยในการบิน

ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์แต่ละชั้นต้องผ่านการตรวจทางการแพทย์ตามข้อกำหนดด้านต่าง ๆ เช่น การตรวจร่างกายและสุขภาพจิต ความสามารถในการมองเห็นและการมองเห็นสี ความสามารถในการได้ยิน เป็นต้น ในการตรวจร่างกายทั่วไปและสุขภาพจิต ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ชั้นใดก็ตาม ต้องปราศจากสภาวะดังต่อไปนี้

- (๑) ความผิดปกติใด ๆ ทั้งที่เป็นแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง
- (๒) ความเจ็บป่วยและความพิการ ทั้งที่เป็นอยู่ ที่ซ่อนเร้นอาการ เป็นอย่างเฉียบพลันหรือเป็นแบบเรื้อรัง
- (๓) การเป็นแผล การบาดเจ็บ หรือรอยโรคที่ติดตามมาหลังจากการผ่าตัด
- (๔) ผลกระทบหรือผลข้างเคียงจากการรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบันหรือการรักษาอื่น ๆ รวมทั้งจากการวินิจฉัยหรือมาตรการการป้องกันโรคที่ผู้ร้องขอได้รับ

ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความสามารถในการควบคุมอากาศยานหรือการปฏิบัติหน้าที่อย่างปลอดภัย

หมายเหตุ – การใช้ยาสมุนไพรหรือการรักษาด้วยการแพทย์ทางเลือกต้องได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษถึงผลข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้น

การตรวจสุขภาพจะตรวจความแข็งแรงสมบูรณ์ของร่างกายและจิตใจทั่วไป ตรวจหัวใจ ปอด ศีรษะ ตา ปาก หู คอ จมูก แขนขา การเคลื่อนไหวข้อต่าง ๆ ผิวหนัง ต่อมไทรอยด์และระบบอื่น ๆ ของร่างกายที่จำเป็นต่อการได้ยิน ตรวจสายตา การเห็นสี คลื่นไฟฟ้าหัวใจ X-ray ปอด ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ตรวจสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (Psychoactive Substance) หรือปัญหาการใช้สารบางชนิด (Problematic use of substance) และการตรวจอื่น ๆ ที่จำเป็น ตลอดจนการทดสอบและการตรวจทางจิตวิทยา

วาระในการตรวจทดสอบต่าง ๆ นี้ สามารถตรวจทดสอบก่อนเป็นผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ หรือเมื่อมีอากาศยานประสบเหตุ หรือเป็นการสุ่มตรวจตามระยะเวลา หรือเมื่อมีเหตุอันสมควรขณะเป็นผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่แล้ว

ทั้งนี้ นอกจากการตรวจตามรายละเอียดดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องดำเนินการตรวจตามรายการที่ระบุไว้ในแบบฟอร์มรายงานผลการตรวจสุขภาพ (Medical Examination Report) ซึ่งสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยกำหนดไว้อีกด้วย

ปัจจัยเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดโรค เช่น ความอ้วน การสูบบุหรี่ การดื่มแอลกอฮอล์ หรือการใช้สารเสพติด เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาเป็นราย ๆ ไป ว่ามีความจำเป็นหรือไม่ในการตรวจประเมินหรือวิเคราะห์เพิ่มเติมต่อไป

ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์มีหน้าที่รับผิดชอบในการแจ้งข้อมูลทางการแพทย์ที่จำเป็นอย่างครบถ้วน และถูกต้องให้นายแพทย์ผู้ตรวจได้รับทราบ เช่น ประวัติการเจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ การเสื่อมสมรรถภาพใด ๆ

สถานภาพบังคับของใบสำคัญแพทย์ ประวัติเกี่ยวกับสุขภาพของบุคคลในครอบครัว และประวัติโรคทางพันธุกรรม โดยเฉพาะที่อาจส่งผลต่อสุขภาพของผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์

เมื่อพบว่าผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์แจ้งข้อมูลทางการแพทย์ที่จำเป็นไม่ครบถ้วน ไม่ถูกต้อง จงใจปกปิดข้อมูล หรือให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ (False declaration) แก่นายแพทย์ผู้ตรวจ ให้นายแพทย์ผู้ตรวจ หรือสถานที่ตรวจเวชศาสตร์การบิน หรือศูนย์เวชศาสตร์การบิน รายงานไปยังกองเวชศาสตร์การบิน ฝ่ายมาตรฐาน ผู้ประจำหน้าที่ สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เพื่อการพิจารณาดำเนินการที่เหมาะสมต่อไป

ระดับความสมบูรณ์ของสุขภาพของผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ในกรณีการขอต่ออายุใบสำคัญแพทย์ ต้องอยู่ในระดับเดียวกันกับกรณีการขอรับใบสำคัญแพทย์ครั้งแรก

ทั้งนี้ ผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ต้องไม่ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่กำหนดมาตรฐานทางการแพทย์สูงกว่ามาตรฐานทางการแพทย์ที่ตนเองมีอยู่

ในกรณีที่ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์มีสุขภาพไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ นายแพทย์ผู้ตรวจ หรือนายแพทย์ผู้ตรวจอาวุโสจะต้องไม่ออกหรือต่ออายุใบสำคัญแพทย์ให้กับผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์นั้น นอกจากนี้จะมีการดำเนินการตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

- (๑) มีการตรวจประเมินและวิเคราะห์เพิ่มเติมแล้วได้ข้อสรุปทางการแพทย์ (Accredited Medical Conclusion) ที่ชัดเจนว่าผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ซึ่งมีผลการตรวจสุขภาพไม่ได้มาตรฐานตามข้อกำหนดทางการแพทย์นั้น สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามประเภทของใบอนุญาตที่ร้องขอหรือถืออยู่ได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อความปลอดภัยทางการบิน
- (๒) ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ ประสบการณ์ของผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ สภาวะแวดล้อม และเงื่อนไขในการปฏิบัติงาน ได้ถูกนำมาใช้เพื่อการพิจารณาด้วยแล้ว
- (๓) ใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ได้มีการระบุข้อจำกัด (Limitation) เพื่อแสดงว่าผู้ถือใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่นั้นจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างปลอดภัยเฉพาะเมื่อปฏิบัติตามข้อจำกัดที่ระบุไว้อย่างเคร่งครัด

ข้อกำหนดการตรวจวัดระดับการมองเห็น (Visual Acuity Test Requirements)

- (๑) วิธีการที่ใช้ตรวจวัดระดับการมองเห็นแต่ละวิธีอาจมีกระบวนการแตกต่างกัน แต่ต้องสามารถให้ผลการประเมินที่มีความสมมูลกันได้
- (๒) การตรวจวัดระดับการมองเห็น ควรกระทำในสถานที่ที่มีความสว่างของแสงอยู่ในระดับใกล้เคียงกับความสว่างของห้องสำนักงานโดยปกติทั่วไป (30-60 cd/m²)
- (๓) ระดับการมองเห็น ควรตรวจวัดด้วย Series of Landolt rings หรือ similar optotypes โดยวางระยะห่างจากผู้ขอรับการตรวจตามความเหมาะสมกับแต่ละวิธีที่เลือกใช้ในการตรวจ

ข้อกำหนดการมองเห็นสี (Color Perception Requirements)

- (๑) การตรวจวัดการมองเห็นสีต้องใช้วิธีการที่เชื่อถือได้
- (๒) ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์จะต้องแสดงความสามารถในการมองเห็นสีซึ่งมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความปลอดภัยได้อย่างถูกต้อง
- (๓) ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์จะต้องได้รับการทดสอบความสามารถในการมองเห็นสีด้วยเครื่องมือชุดแผ่นตรวจตาบอดสี (a series of pseudoisochromatic plates) ภายใต้แสงอาทิตย์ธรรมชาติ (daylight) หรือ แสงประดิษฐ์ (artificial light) ที่อุณหภูมิสี (color temperature) เดียวกัน เช่น ที่กำหนดโดย CIE standard illuminants C or D65 ตามมาตรฐานของ International Commission on Illumination (CIE)

- (๔) ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ที่ผ่านการทดสอบตามมาตรฐานที่กำหนดโดยสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย จะได้รับการประเมินว่า “สมบุรณ์” ส่วนผู้ที่ไม่ผ่านการทดสอบดังกล่าวจะได้รับการประเมินว่า “ไม่สมบุรณ์” นอกจากนี้จะสามารถแยกสีที่ใช้ในการเดินอากาศ (colours used in air navigation) และสามารถระบุสีที่ใช้ในการบิน (aviation coloured lights) ได้อย่างถูกต้อง ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ที่ไม่ผ่านการทดสอบข้างต้นจะได้รับการประเมินว่า “ไม่สมบุรณ์” ยกเว้น กรณีใบสำคัญแพทย์ชั้น ๒ (Class 2) โดยต้องระบุข้อจำกัด “Valid daytime only”

ข้อแนะนำ แว่นกันแดดที่สวมใส่ขณะปฏิบัติหน้าที่ควรเป็นแบบ non-polarizing และเป็นสี neutral grey tint

ข้อกำหนดการตรวจวัดการได้ยินเสียง (Hearing Test Requirements)

- (๑) การตรวจวัดการได้ยินเสียงต้องใช้วิธีการที่เชื่อถือได้
- (๒) ผู้ร้องขอรับใบสำคัญแพทย์ต้องมีความสามารถในการได้ยินเสียงที่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติหน้าที่อย่างปลอดภัยตามประเภทของใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่และสิทธิทำการที่ถืออยู่
- (๓) การตรวจวัดการได้ยินเสียงด้วยวิธี Pure-tone audiometry จะต้องทำการตรวจในการตรวจร่างกายเพื่อออกใบสำคัญแพทย์ครั้งแรก (first issue of the medical certificate) และทุก ๒ ปีหลังจากนั้น และทุกครั้งที่มีการตรวจร่างกายเพื่อออกใบสำคัญแพทย์ หรือเมื่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านโสต ศอ นาสิกวิทยา เห็นสมควร
- (๔) การสอบเทียบมาตรวัดค่า 0 dB ของเครื่องมือ Pure-tone audiometers ให้เป็นไปตามมาตรฐานฉบับที่เป็นปัจจุบันของวิธีตรวจวัดการได้ยินเสียง (Audiometric Test Methods) ที่กำหนดโดย International Organization for Standardization (ISO)
- (๕) หากไม่ใช้วิธีการตรวจวัดการได้ยินเสียงด้วย Pure-tone audiometry อาจพิจารณาใช้วิธีการอื่นที่ให้ผลสมมูลกันได้ เช่น การทดสอบการได้ยินเสียงพูดและการได้ยินเสียงกระซิบ (whispered and spoken voice tests) ในห้องที่เงียบ (quiet room)
- (๖) ห้องเงียบ (quiet room) ซึ่งมีจุดประสงค์สำหรับใช้ในการตรวจวัดการได้ยินเสียง หมายถึงห้องซึ่งมีความเข้มของเสียง background noise น้อยกว่า 35 dB(A)
- (๗) สำหรับการตรวจวัดการได้ยินเสียงนี้ กำหนดระดับความดังเฉลี่ยสำหรับเสียงสนทนาตามปกติ (conversational voice) ที่ระยะ ๑ เมตร จากต้นกำเนิดเสียง (ริมฝีปากกลางของผู้พูด) อยู่ที่ c.60 dB(A) และสำหรับเสียงกระซิบ (whispered voice) อยู่ที่ c. 45dB(A) ส่วนที่ระยะห่าง ๒ เมตร จากผู้พูด ระดับความดังของเสียงจะลดลงไปอีก 6 dB(A)
-